

# Kokous 43 (4.4.2023)

**Aika:** 4.4.2023 klo 9.30–12.04

**Paikka:** Kansalliskirjaston kokoushuone Collan (C222) sekä Zoom-etäkokousta

**Osallistujat:** Ilkka Haataja (Taideyliopiston kirjasto, Sibelius-Akatemia), Anna Kanerva Lamppu (Metropolia Ammattikorkeakoulun kirjasto), Tapani Moisio, sihteeri (Kansalliskirjasto), Milja Vanhanen (Yle Arkisto), Tuuli Äärilä, puheenjohtaja (Kirjastopalvelu)

**Etänä:** Ilona Heinonen (Tampereen kaupunginkirjasto), Anu Sormunen (Jyväskylän kaupunginkirjasto)

**Poissa:** Tommi Viitamies (Helsingin kaupunginkirjasto)

## 1. Ajankohtaista

### 1.1. Kuvailuryhmien kevään työpaja

Kuvailuryhmien kevään 2023 työpaja järjestettiin tiistaina 21. maaliskuuta.

- Käytiin läpi työpajan antia.

### 1.2. 382-kentän haettavuuden kehittäminen

Serafia Kari ja Veera Mujunen Finna-palveluista osallistuivat Muusan kokoukseen 7. helmikuuta 2023 kertoakseen ja keskustellakseen musiikin tiedonhaun kehittämiseen liittyvistä suunnitelmista. Eräänä konkreettisena toimenpiteenä sovittiin, että Muusa laatii ehdotuksen 382-kentän (esityskokoonpano) haettavuuden kehittämisestä. Tämän jälkeen Finnassa aletaan viedä asiaa eteenpäin.

Ensi vaiheessa ehdotettiin parannuksia esityskokoonpanotermien haettavuuteen.

- Ilkka laatii luonnoksen ehdotuksesta Muusan toukokuun kokoukseen mennessä. Myöhemmin voidaan pohtia, miten myös esityskokoonpanotietoihin merkityt eri kokoonpanotermejä koskevat lukumäärätiedot saataisiin haettavaksi.

### 1.3. Riittävän hyvän kuvailun linjauksista

Kuvailuryhmien työpajassa jäi vielä vähän auki, miten pääsemme riittävän hyvän kuvailun yhteislinjaukseen. Kumea ja Kusti kannattivat vaihtoehtoa 1 eli suppean tason valitsemista Melinda-kuvailun yleislinjaukseksi. Toiku ja Sisku eivät ottaneet selkeää kantaa. Muusa kannatti vaihtoehtoa 2 ja kuvailun kevennyksen kohdistamista muuhun kuin musiikkiaineistoon.

Jos teemme enemmistöpäätöksen vaihtoehdosta 1, pitäisi varmistaa, että myös Muusa sitoutuu vaihtoehtoon 1. Yhteinen linjaus tarvitaan Talonmies-extraan 4.5. mennessä.

Sopiiko, että Melindan yleislinjaus olisi jatkossa suppean tason kuvailu, joka siis kohdistuu myös musiikkiaineistoon? Linjaushan ei ole pakko vaan mahdollisuus (niille kirjastoille, joilla ei ole resursseja kuvailla musiikkia muuten kuin suppealla tasolla).

Käytännössä musiikkia kuvailtaisiin monessa organisaatiossa todennäköisesti edelleen laajemmin kuin vain suppealla tasolla.

- Kuvailuryhmien puheenjohtajien kokoukseen 25. huhtikuuta 2023 vietiin ja muistioon kirjattiin seuraavat Muusan kommentit:
  - Muusa: periaatteessa kannattaa, mutta kysy seuraavaa:
    1. Mitkä lisäelementit tähän on tarkoitus lisätä?
    2. Miten suppea taso koodataan tietueeseen?
    3. Mikä on laajan tason merkitys jatkossa, kenelle sitä suositellaan?
    4. Miten tämä uusi käytäntö suhteutuu uuteen toolkittiin ja lähestyvään Bibframeen? Bibframe saapuessaan keventää kuvailua, sillä yksi "teos" kuvaillaan vain kerran.

## 2. Kuvailukysymykset

### 2.1. Rinnakkaisnimekkeet

Kokouksessa 2. marraskuuta 2022 tutustuttiin MLA:n ohjeeseen, jossa ohjeistetaan rinnakkaisten tietojen merkitsemisestä kuvailussa: [Supplements to Best Practices for Music Cataloging Using RDA and MARC21. Supplement 2: Recording Parallel Data Using ISBD in MARC and Minimally Punctuated MARC](#). Ryhmä päätyi ratkaisuun, että ohjeen mukaisia rinnakkaisten tietojen merkitsemisen tapoja voitaisiin noudattaa suomalaisessakin kuvailussa.

Muusan kokouksessa 7. joulukuuta 2022 sovittiin, että musiikin sovellusohjeeseen lisätään ainakin MLA:n ohjeiden 3c ja 3d mukaiset esimerkit. Milja on laatinut esimerkkien luonnokset ja jakanut ne muusalaisten kommentoitavaksi Google Docsissa.

- Käytiin läpi luonnosta. Sovittiin, että Milja laatii vielä tiivistetyn ohjeluonnoksen, jonka hyväksynnän jälkeen esimerkit selityksineen lisätään sovellusohjeeseen.

## 2.2. 380-kentän esimerkit

Kumean kokousmuistioista 16.11.2022:

380-kentän ohjeistus  
RDA-sovellusohjeen 380-kentän esimerkkeihin lisätään puuttuvat formaatissa mainitut osakentät \$2 ja \$0.  
Esim. 380 \$a kirja-arvostelu \$2 mts/fin \$0 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:mts:m2187>

Muusalle saapunut viesti:

Lisäsin [MARC 21 -sovellusohjeen] 380-kentän esimerkkeihin \$2 ja \$0 Metatietosanaston termeihin.

Termiä "sinfonia" ei Metatietosanastosta löydy.

Musiikin RDA-sovellusohjeesta puuttuvat 380-kentän osakentät \$2 ja \$0.

- Päivitetään 380-kentän ohjeistusta erityisesti esimerkkien osalta.

## 2.3. Kysymys osakohteista

Muusalle saapunut viesti:

Minulla on tässä kuvailtavana yksi Dusty Springfieldin kokoelmalevy, jossa onkin yhdestä kappaleesta ranskankielinen versio eikä levyn kansissa mainittu englanninkielinen. Kansissa on mainittu vain kappaleen englanninkielinen nimi "Summer is over" eikä mitään mainintaa tuosta ranskankielisestä versiosta "L'été est fini".

Pitäisikö/kannattaisiko tästä tehdä huomautus jonnekin levyn kuvailutietoihin, ja jos niin, mihin?

Entä merkitäänkö itse osakohteeseen kappaleen nimi, kuten se tiedonlähteessä on, vai onko siihen mahdollista merkitä johonkin myös tuo kappaleen ranskankielinenkin nimi? Entä mitä laitetaan osakohteen kielikoodiksi 008- ja 041d-kenttään tässä tapauksessa: levyllä kuultava ranskan kieli vai kappale tietojen mukainen englannin kieli?

- Ranskankielisestä nimekkeestä voi tehdä tarvittaessa huomautuksen 500-kenttään (esim. "Ranskankielinen versio tunnetaan myös nimellä L'été est fini").
- Päänimekkeeksi merkitään 245-kenttään tiedonlähteessä esiintyvä nimeke. Ekspression auktorisoidun hakutiedon tehtävänä on identifioida kyseinen ekspressio teoksen ranskankieliseksi versioksi. 240-kenttään tulee tällöin \$l-osakenttään kielimerkintä *ranska*. 008-kentän merkkipaikkoihin 35-37 sekä 041-kentän \$d-osakenttään merkitään esityskielen koodi *fre*.

## 2.4. Sovitusmerkintö 240-kentässä

Muusan sähköpostilistalla on käyty seuraavaa viestinvaihtoa:

Alkuperäinen viesti:

Tuleeko 240\$o-kenttään sovittajan nimi sulkuihin vai kauttaviivalla? "Ennen vanhaan" merkittiin: sovitettu, piano / Melartin.

Muusan ohjeessa meillä on \$o-kentän ohjeistusta tämän verran (niin voisiko lisätä esimerkin sovittajamerkinnöstä?):

‡o - Sovitusmerkintö: pieni alkukirjain, edellä puolipiste (ET)  
[RDA 6.18 Musiikkiteoksen ekspression muut erottavat ominaispiirteet](#)  
YDINELEMENTTI, kun sitä tarvitaan erottamaan teoksen eri ekspressioita toisistaan

100 1# Schubert, Franz, ‡d 1797-1828, ‡e säveltäjä. ‡0 (FIN11)000058657  
240 10 ‡a Am Tage Aller Seelen, ‡n D343; ‡o sovitettu, piano  
382 01 ‡a piano ‡n 1 ‡s 1 ‡2 seko

Vastaus:

Musiikin RDA-sovellusohjeessa on [Hakutiedot-sivulla](#) tällainen ohje:

"Jos on tarvetta erottaa eri sovitukset samalle kokoonpanolle, merkitään sovittajan sukunimi (tämän edelle tarvittaessa myös etunimi) sovitusmerkinnön jälkeen sulkeisiin."

Esimerkki tosiaan puuttuu. Sellainen olisi varmasti aiheellinen.

Vastaus:

Hyvä, mietitään esimerkki. Jos samannimisistä, laitetaanko etunimi/etunimen alkukirjan tms. ? Entä jos on soitusvuosi mainittu, tuleeko sovittajan jälkeen pilkulla erotettuna. Vai erikseen toisiin sulkeisiin? \$g-kenttää ei varmaan voi käyttää (liittyy alkuperäisen teoksen tietoihin).

Vastaus:

Sovellusohjeessa sanotaan, että sukunimen edelle merkitään tarvittaessa etunimi. Tulkitseen, että tämä tarkoittaa koko etunimeä.

Sovitusvuoden merkitseminen ekspression hakutietoon on kai tarpeellinen vain, jos sama toimija on tehnyt eri sovituksia samalle esityskokoonpanolle samasta teoksesta. Koska sovituvuosi erottaa nimenomaan saman sovittajan eri sovitukset, olisi ne minusta paras merkitä samojen sulkeiden sisään. Tällöin elementit erotetaan toisistaan välimerkkiyhdistelmällä tyhjä väli, kaksoispiste, tyhjä väli (esim. \$o sovitettu, piano (Aho : 1990)).

Toinen vaihtoehto olisi merkitä sovituvuosi ekspression ajankohtana \$f-osakenttään, jonka edelle tulisi piste (esim. \$o sovitettu, piano (Aho). \$f 1990). Tämä ei minusta olisi kuitenkaan yhtä havainnollinen tapa. Kuvailtavana olevan ekspression ajankohtahan voi olla jokin muukin kuin sovituvuosi (kuten esitysvuosi).

- Lisätään Musiikin RDA-sovellusohjeeseen esimerkki, jossa on kaksi eri sovittajaa samasta teoksesta (esimerkiksi Musorgskin Kartinki s vystavki).

## 2.5. 300-kenttä

Muusalle saapunut viesti:

300-kentässä on ohjeistus:

Jos aineisto koostuu partituurista ja erillisistä stemmoista, merkitään partituurit ja stemmat omiin 300-kenttiinsä.

300 ## \$a 1 partituuri (5 sivua)  
300 ## \$a 3 stemmaa (4, 2, 2 sivua)

Kuinka tätä tulkitaan, jos (varsinainen nide) onkin soolonuotti ja liitteenä on pianosäestys (partituuri). Käytetäänkö yhtä vai kahta 300-kenttää?

Näinkö:

300\$a 1 soolonuotti (19 sivua) ;\$c31 cm +\$e 1 partituuri (32 sivua)

Vai näin:

300 \$a 1 soolonuotti ...

300 \$a 1 partituuri

Ja määräytykö kenttien järjestys "varsinaisen" niteen (kansissa oleva, jossa julkaisutiedot ym) perusteella?

Voidaanko kenttään 008 laittaa merkkipaikkaan 20 arvo "a" ja merkkipaikkaan 21 arvo "e". Vaikka "varsinainen nide " onkin soolopartituuri, joka sisältää viulun ja valinnaisen toisen viulun osuudet (ei allekkain, eli ei partituuri).

Esimerkki löytyy Melindasta: id 018713727

- Kyseisen julkaisun ensimmäinen nide sisältää kaksi viulustemmaa, joten kyse ei ole soolonuotista. Erilliset niteet merkitään omiin 300-kenttiinsä. ~~Kuvailuohjeet eivät ota kantaa aineiston osien merkitsemisen järjestykseen 300-kentissä, mutta luontevinta on merkitä ne aineistokokonaisuudesta ilmenevässä järjestyksessä.~~ Korjaus: RDA Toolkitin kohdassa 3.4.3.2 sanotaan, että "jos manifestaatio käsittää useampia yksikkötyyppejä, merkitään kunkin tyypin määrä siinä järjestyksessä kuin on lueteltu kohdassa 7.20.1.3".

300 \$a 1 partituuri (32 sivua)  
300 \$a 2 stemmaa (19 sivua) ; \$c 31 cm

## 2.6. Kysymys nuotista

Muusalle saapunut kysymys:

Meillä tuli asiakaspalautteen kautta pohdittua nimekkeen merkitsemistä nuotissa 9790550115521 7 Haiku for flute and guitar.

Kuvailija oli meillä päätnyt merkitsemään nimekkeen näin:

245 1 0 \$a 7 haiku : \$b for flute and guitar / \$c Olli Koskelin.

Asiakas kuitenkin palautteessaan olisi halunnut siirtää tuon b-osakentän esityskokoonpanon osaksi päänimekettä, tulkiten ohjeesta kohtaa "Sävellystyyppin nimen yhteydessä oleva esityskokoonpano, sävellaji, sävellysajankohta ja numero käsitellään osana päänimekettä."

Mutta "haiku" ei ole varsinaisesti mikään sävellystyyppi vaan runomitta, joten kuvailijamme koki paremmaksi erottaa esityskokoonpanon alanimikkeeksi. Pohdimme kuitenkin, että tämä voidaan nähdä rajatapauksena ja kumpikin ratkaisu on tavallaan perusteltavissa. Siksi päädyimme kysymään vielä teiltä, että kumpaa ratkaisua te tässä tapauksessa puollatte, ja vaatiiko ohje mahdollisesti tarkennusta.

Vertailukohteena esim. nuotti Aale tynnin runot 9790550117013, jossa myös on meillä päädytty erottamaan esityskokoonpano alanimikkeeseen:

245 1 0 \$a Neljä laulua Aale Tynnin runoihin : \$b mezzosopraanolle ja pianolle = Four songs to poems by Aale Tynni : for mezzo-soprano and piano

- Haiku ei ole sävellystyyppin nimi, joten esityskokoonpanoa ei käsitellä osana päänimekettä vaan muuna nimeketietona. Kuvailijan tekemä ratkaisu on siis oikein.

## 2.7. Studio Ghibli duo selection -nuottikirjat

Muusalle saapunut kysymys:

Melindasta löytyy kolme erilaista Studio Ghibli duo selection -sarjan nuottia, versiot alttosaksofoniduolle, huiluduolle ja viuluduolle. Näissä on kuitenkin pientä eroa kuvailujen välillä. Nuottikirjat ovat kuitenkin samanlaisia rakenteeltaan. Yhdessä fyysisessä kokonaisuudessa on ensin partituuriosio, jossa on duon stemmat ja pianosäestys. Sen jälkeen on sitten vielä erikseen duon stemmat, periaatteessa partituurina nämäkin, jos ajatellaan, ettei pianosäestystä olisi ollenkaan. Molemmilla on omat sivumääränsä. Lisäksi näissä on liitteenä vielä CD-levy, jossa on esitysten pianosäestykset.

Nyt kuitenkin on kaksi nuottia, joissa 300-kentässä on ajateltu laajuudeksi 1 partituuri + 1 stemma ja sitten yksi versio, jossa onkin 2 partituuria. Mietin tässä, että kumpikohan on oikea ratkaisu vai ovatko kummatkin mahdollisia?

Versio huiluduolle (Melinda-ID: 018645619)  
978-4-636-10145-4 Studio Ghibli duo selection : [flute duet and piano]  
2 partituuria (63, 39 sivua) ; 31 cm + 1 CD-äänilevy  
<https://melinda.kansalliskirjasto.fi/byid/018645619>

Viuluduo 018322285  
978-4-636-10144-7 Studio Ghibli duo selection = Sutajiojiburi dyuo serekushon : baiorindyuo+piano  
1 partituuri (63 sivua) ; 30 cm + 1 CD-äänilevy ; 1 stemma (39 sivua)  
<https://melinda.kansalliskirjasto.fi/byid/018322285>

Alttosaksofoniduo 018289001 (tästä puuttuu tietueesta maininta stemmasta, mutta on samanlainen nuotti kuitenkin)  
978-4-636-10146-1 Studio Ghibli duo selection  
1 partituuri (63 sivua) + 31 cm + 1 CD-äänilevy ; (1 stemma (39 sivua))  
<https://melinda.kansalliskirjasto.fi/byid/018289001>

- Partituuri tarkoittaa nuottiaineistoa, joka sisältää esityskokoonpanon kaikkien stemmojen sisällön (ellei kyse ole soolonuotista). Stemma puolestaan sisältää nuotit yhdelle tai useammalle, mutta ei kaikille esittäjille. Koska kysymyksessä mainittujen aineistojen toinen nide kattaa vain osan teoksen esityskokoonpanosta, kyseessä on stemma. Esimerkeistä siis toisessa (viuluduo) 300-kentät on merkitty oikein.

## 3. Seuraavat kokoukset

Yhtenäistettyjen musiikinimekkeiden ohjeluauidteloiden päiuitäminen keskiiuikkona 12. huhtikuuta klo 14.30–15.30 etäyhteydellä

SEKO-kokous keskiiuikkona 19. huhtikuuta klo 9–10 etäyhteydellä

Seuraava varsinainen kokous tiistaina 2. toukokuuta klo 13–15